

12

HYBRIDE WERKEN WORDT DE NORM

GAMECHANGER VOOR MOBILITEIT?

Nu corona onder controle lijkt, verwachten sommigen dat we weer en masse de kantoorwerkplek opzoeken. Anderen denken dat werken op afstand een beslissende doorbraak heeft beleefd. Bestaat het kantoor zoals wij dat kennen straks nog? En zijn alle geplande investeringen in infrastructuur wel nodig?

Data-analist en ingenieur Tomas Pueyo maakte vorig jaar naam met zijn visie op de bestrijding van het coronavirus. Wereldwijd lazen tientallen miljoenen mensen artikelen zoals *The Hammer and the Dance*, waarin hij al in maart 2020 pleitte voor een strenge lockdown. Mark Rutte bleek onder de indruk en verzocht minister De Jonge zelfs om het artikel te laten valideren buiten de RIVM om. Ook Joe Biden en zijn team lieten zich door Pueyo adviseren.

ERGERNIS EN AFLEIDING

Op het platform *Uncharted territories* (onbekende gebieden) deelt Pueyo zijn visie op tal van onderwerpen. Zo analyseert hij in *Remote work is inorexable* de toekomst van werk. Pueyo denkt dat in ontwikkelde landen 30 tot 50% van de banen op afstand kan worden ingevuld. Maar willen werknemers dat ook? Zeker, interactie met collega's op kantoor bevordert de creativiteit en is sociaal waardevol. Maar het kantoor is ook een plek

waar je je kunt ergeren, meetings nodeloos lang duren en afleiding altijd op de loer ligt. Ook kost het vaak veel tijd om de fysieke werklocatie te bereiken. Op basis van onderzoek van onder meer van PwC, Slack en Flexjobs stelt Pueyo dat zo'n 30% van de kenniswerkers geheel op afstand wil werken. Ongeveer 5% geeft de voorkeur aan een volledige kantoorbaan. De rest kiest voor een mix. Een hybride vorm is dus het favoriete toekomstbeeld van werknemers.

TOEGANG TOT TALENT

Voorkeuren en verwachtingen van werkgevers zijn divers. Sommige CEO's willen snel terug naar *business as usual*; iedereen op

kantoor. Ook zijn er voorbeelden van bedrijven die fysieke huisvesting vaarwel hebben gezegd en prima zonder blijken te kunnen.

Pueyo maakt onderscheid tussen gevestigde bedrijven en nieuwkomers. De eerste groep heeft belang bij het handhaven van de status quo en is daarom terughoudend om grootschalig op afstand werken toe te staan. Voor nieuwkomers is het juist een manier om toegang te krijgen tot talent. Immers, startups hebben meestal niet de middelen om de huisvesting en faciliteiten van gevestigde bedrijven te evenaren. Door werken op afstand ruimhartig te faciliteren, kunnen ze toch personeel aan zich binden.

OEKAZE HERZIEN

Als het merendeel van de gekwalificeerde medewerkers op afstand wil werken en startups die mogelijkheid bieden, zullen deze bedrijven een bovengemiddeld deel van het beschikbare talent aantrekken. En zo hun concurrentiekracht versterken. De gevestigde orde heeft geen andere keus dan te volgen, stelt Pueyo. Hij noemt het voorbeeld van Google, toch beschouwd als een aantrekkelijke werkgever. Aanvankelijk werden medewerkers van de techreus verordonneerd om terug te keren naar kantoor. Al na twee weken moest Google deze oekaze herzien; de weerstand was te groot. Als een miljardenbedrijf met waarschijnlijk de gaafste kantoren ter wereld medewerkers niet kan overtuigen daar te werken, hoe moeten andere bedrijven deze strijd dan winnen?

ALS BEDRIJVEN WAAR MENSEN MEER OP AFSTAND WERKEN PRODUCTIEVER ZIJN, ZULLEN ZIJ MARKTAANDEEL WINNEN

GOEDKOPER EN PRODUCTIEVER

Productiviteit is een andere cruciale factor die bepaalt of grootschalig op afstand zal worden gewerkt. Pueyo onderscheidt daarbij twee elementen: toegevoegde waarde en kosten. Op huisvesting en reiskosten kan bij werken op afstand aanzienlijk worden bespaard. En de toegevoegde waarde? Uit onderzoek door verschillende bedrijven blijkt de productiviteit bij werken op afstand 15 tot 40% hoger te liggen. Ook medewerkers zijn positief. Er is minder uitval en afwezigheid. En omdat de reistijd afneemt, kunnen ze meer tijd besteden aan hun job.

Als bedrijven waar mensen meer op afstand werken productiever zijn, zullen zij marktaandeel winnen. Net als bij de strijd om talent zullen andere bedrijven moeten volgen

GEPASSEERD STATION

Conclusie van Pueyo: het merendeel van de stakeholders ziet substantiële voordelen bij werken op afstand. Het kantoor zoals we dat

kennen is daarom een gepasseerd station, stelt hij. Een aanzienlijk deel van het werk zal in de toekomst op afstand plaatsvinden. Deze verwachting sluit aan bij die van Nederlandse werkgevers. Uit gezamenlijk onderzoek van ondernemersnetwerken blijkt dat veel bedrijven denken dat hun personeel nog maar twee tot drie dagen op kantoor zal werken.

FILEZWAARTE

Wordt dit hybride werken een gamechanger voor mobiliteit? Uit verschillende onderzoeken blijkt dat een afname van autoverkeer met 10 tot 20% voldoende is om files substantieel terug te dringen. Door spitsmijden financieel te belonen, werd tien jaar geleden het verkeer bij een proef op de Nijmeegse Waalbrug met 8% teruggedrongen. Dat leidde tot aanzienlijk minder files bij deze destijds beruchte bottleneck. De lockdown zorgde vorig jaar voor zo'n experiment op nationale schaal. Zonder beloning maar met vergelijkbare resultaten. De 8% van Nijmegen werd in september 2020 ook gehaald ten opzichte van een jaar eerder. Over heel vorig jaar nam de filezwaarte – lengte maal duur van alle files – met ruim 60% af.

TERUG NAAR HET OV?

Naast het beperkende effect van verplicht thuiswerken was er ook een tegengestelde ontwikkeling. Voor mensen die wel op weg gingen, was het ov vaak geen aantrekkelijk alternatief. Zij kozen liever voor de 'veilige' auto. Als corona onder controle is, zal een deel van deze reizigers weer overstappen naar het ov. Het autoverkeer neemt hierdoor af. De mate waarin is echter lastig te voorspellen. Per 14 juni heeft de NS weer een normale dienstregeling. Maar president-directeur Marjan Rintel gaf in het FD aan dat het nog jaren zal duren voordat reizigersaantallen weer op het niveau van topjaar 2019 liggen.

PIEKMOMENTEN

Dat de verwachte stijging van thuiswerken op bepaalde dagen zorgt voor 10% minder autoverkeer lijkt realistisch. De filedruk neemt dan substantieel af. Maar er zullen ook momenten zijn met dezelfde of wellicht zelfs meer drukte op de weg. Dinsdag en donderdag zijn nu al favoriete werkdagen met veel verkeer. Als medewerkers elkaar op vaste dagen op kantoor willen treffen, zullen deze piekmomenten zeker niet minder druk worden.

ADEMPAUZE

Vraag is wat de gevolgen van hybride werken zijn voor de benodigde capaciteit van het wegennet. Zijn alle voorgenoemde uitbreidingen nog wel nodig – denk bijvoorbeeld aan de omstreden verbreding van de A27 bij Amelisweerd? Doen alsof corona geen impact heeft en alle eerdere besluiten ijzerenheinig uitvoeren, is niet verstandig. Wat is mis met een adempauze, een tijdelijke pas op de plaats om uit te vinden hoe het nieuwe normaal eruitziet qua werklocaties en mobiliteitsgedrag? Op basis van deze kennis kan dan gericht worden geïnvesteerd.